

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-101

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-101 : Micro-Economic Analysis—I)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain fully the Law of Variable Proportions.

(2) What is Consumer Surplus ? Analyse the Marshall's measurement of consumer surplus.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically explain the Revealed Preference Theory of demand.

(2) What is utility ? Explain fully the law of Diminishing Marginal Utility.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain Accounting and Economic Costs.

P.T.O.

- (2) Explain external economies and diseconomies.
- (3) Explain income effect with the help of indifference curve.
- (4) Explain merits and demerits of Dynamic economics.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Average cost and marginal cost.
- (2) Demerits of deductive method.
- (3) Substitution effect
- (4) Cross elasticity of demand
- (5) Linear homogenous production function
- (6) Fixed and variable costs.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) बदलत्या प्रमाणाचा नियम सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य म्हणजे काय ? मार्शल यांच्या उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याच्या मोजमापाचे विश्लेषण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) मागणीच्या प्रकटीत पसंती सिद्धान्ताचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.
- (2) उपयोगिता म्हणजे काय ? घटत्या सीमान्त उपयोगितेचा सिद्धान्त सविस्तर स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) लेखांतर्गत आणि आर्थशास्त्रिय खर्च स्पष्ट करा.
- (2) बाह्य बचती आणि तोटे स्पष्ट करा.
- (3) समवृत्ती वक्राच्या सहाय्याने उत्पन्न परिणाम स्पष्ट करा.
- (4) गतिमान अर्थशास्त्राचे गुण-दोष स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) सरासरी खर्च आणि सीमान्त खर्च
- (2) निगमन पद्धतीचे दोष
- (3) पर्यायीता परिणाम
- (4) मागणीची अन्योन्य लवचिकता
- (5) सरळ रेषीय एकजिनशी उत्पादन फलन
- (6) स्थिर आणि बदलता खर्च.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-102

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-102 : Public Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Discuss the role of Government in Organised Society and Mixed Economy.

(2) What is taxable capacity ? Explain the determinants of taxable capacity.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain fully Wiseman-Peacock hypothesis of the growth of Public Expenditure.

(2) What is public debt ? Discuss the methods of Repayment of Public Debt.

3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the concept of private goods and social goods.

P.T.O.

- (2) Explain in detail the 'Benefit Principle' of taxation.
- (3) Explain the theories of shifting incidence.
- (4) Explain the classification of Public debt.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Burden of Public Debt
- (2) Types of Incidence of Tax
- (3) Measurement of taxable capacity
- (4) Excess burden of tax
- (5) Ability to pay principle of taxation
- (6) Social cost benefit analysis.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) मिश्र अर्थव्यवस्थेत आणि संघटीत समाजव्यवस्थेत शासनाच्या भूमिकेबाबत चर्चा करा.
- (2) करदेयपात्रता म्हणजे काय ? करदेयपात्रता ठरविणारे घटक स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) वार्डजमन-पिकॉक यांच्या सार्वजनिक खर्च वृद्धीच्या गृहीत कल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) सार्वजनिक कर्ज म्हणजे काय ? सार्वजनिक कर्ज परतफेडीच्या पद्धती विशद करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) खाजगी वस्तू व सामाजिक वस्तू या संकल्पना स्पष्ट करा.
- (2) करारोपणाचे 'लाभ-तत्व' सविस्तर स्पष्ट करा.
- (3) करभार संक्रमणाचा सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (4) सार्वजनिक कर्जाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) सार्वजनिक कर्जाचा भार
- (2) करभाराचे प्रकार
- (3) करभारपात्रतेचे मोजमाप
- (4) अतिरिक्त करभार
- (5) करारोपणाचे करदेय क्षमता तत्व
- (6) सामाजिक खर्च-लाभ विश्लेषण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-103

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

EC-103 : Agricultural Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Evaluate the progress of Indian Agriculture during the period of Five Year Plans.

(2) What is Green Revolution ? Explain the nature and recent development in green revolution.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What are the problems of co-operative credit system ? Explain the recommendations of Vaidynathan Committee for co-operative credit system.

(2) Describe the problems of Agricultural Marketing in India.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (1) Explain the problems of Agricultural Management in India.
- (2) "Farming as a business or way of life." Comment.
- (3) Explain the scope of Biotechnology in Indian Agriculture.
- (4) Explain the role of NABARD in Agricultural Credit.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Types of Agricultural Marketing
- (2) Principles of Agricultural Management
- (3) Importance of organic farming
- (4) Self-help Group
- (5) Agriculture price policy
- (6) Scope of Agricultural Management.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचा उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) पंचवार्षिक योजना काळातील भारतीय शेतीच्या प्रगतीचे मुल्यमापन करा.
- (2) हरितक्रांती म्हणजे काय ? हरितक्रांतीचे स्वरूप आणि अलीकडच्या काळातील सुधारणा स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) सहकारी वित्तपुरवठ्याच्या रचनेतील समस्या कोणत्या ? सहकारी वित्तपुरवठ्याबाबत वैद्यनाथन समितीच्या शिफारशी स्पष्ट करा.
- (2) भारतातील शेतमाल विक्रीव्यवस्थेतील समस्या विशद करा.
3. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) भारतातील शेती व्यवस्थापनाच्या समस्या स्पष्ट करा.
- (2) “शेती एक व्यवसाय की जीवनपद्धती ?” तुमचे मत सांगा.
- (3) भारतातील शेतीक्षेत्रातील जैवतंत्रज्ञानाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- (4) नाबार्डची शेती पतपुरवठ्यातील भूमिका विशद करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) शेतमाळ विक्रीव्यवस्थेचे प्रकार
- (2) शेती व्यवस्थापनाची तत्वे
- (3) सैद्धीय शेतीचे महत्त्व
- (4) स्वयंसहाय्यता गट
- (5) शेतमाळ किंमत धोरण
- (6) शेती व्यवस्थापनाची व्याप्ती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-104

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-104 : Indian Economic Policy)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*): [20]

(i) Explain the Indian population policy since independence.

(ii) Explain the role of public sector in India.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*): [20]

(i) Explain in detail financial system in India.

(ii) Discuss the growth and pattern of industrialisation in pre-reform period.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*): [20]

- (i) Explain the causes of Rural-Urban migration in India.
- (ii) Evaluate Agricultural Marketing policy.
- (iii) Discuss the Education and Health System in India.
- (iv) Explain the Reforms in Indian Labour Market.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (i) Nature of poverty.
- (ii) Problems of Privatization
- (iii) Assessment of economic reforms
- (iv) Sources of energy
- (v) Trends in Indian capital market
- (vi) Role of small scale industries.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **500** शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (i) भारताचे स्वातंत्र्यापासूनचे लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा.
- (ii) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

(i) भारतातील वित्तीय प्रणाली सविस्तर स्पष्ट करा.

(ii) आर्थिक सुधारणापूर्वीच्या काळातील औद्योगिककरणाची वाढ आणि आकृतीबंध याची चर्चा करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) भारतातील ग्रामिण-शहरी स्थलांतरणाची कारणे स्पष्ट करा.

(ii) शेतमाल विपणन धोरणाचे मूल्यमापन करा.

(iii) भारतातील शिक्षण आणि आरोग्य पद्धतीची चर्चा करा.

(iv) भारतातील श्रम बाजारातील सुधारणा स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

(i) दारिद्र्याचे स्वरूप

(ii) खाजगीकरणाच्या समस्या

(iii) आर्थिक सुधारणांचे मूल्यमापन

(iv) उर्जेचे स्रोत

(v) भारतीय भांडवल बाजारातील बदल

(vi) लघू उद्योगांची भूमिका.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-105

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-105 : Labour Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(i) Critically examine the Marginal Productivity Theory of Wages.

(ii) Explain the nature, scope and importance of labour economics.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(i) Explain the structure and achievement of Labour Unions in India.

(ii) Take the review of wage policy in India since reforms period.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*): [20]

- (i) Explain the peculiarities of labour.
- (ii) Explain the concept of minimum wage and fair wage.
- (iii) Explain the causes of Absenteeism of Indian Industrial Labour.
- (iv) Explain the role of labour union in strengthening the industrial relations.

4. Write short notes on (any *four*): [20]

- (i) Effects of migration of labour
- (ii) Need of safety net
- (iii) Exit policy
- (iv) Role of Tripartism
- (v) Causes of industrial disputes in India.
- (vi) Causes of low labour turnover in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) वेतनाच्या सिमांत उत्पादकता सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.
- (ii) श्रम अर्थशास्त्राचे स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.
2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) भारतीय कामगार संघटनांची रचना आणि यश स्पष्ट करा.
- (ii) सुधारणाकाळापासूनचा भारतीय वेतन धोरणाचा आढावा घ्या.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) श्रमाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (ii) किमान वेतन आणि योग्य वेतन या संकल्पना स्पष्ट करा.
- (iii) भारतातील औद्योगिक श्रमिकांच्या अनुपस्थितीची कारणे स्पष्ट करा.
- (iv) औद्योगिक संबंध बळकट करण्यामधील कामगार संघटनेची भूमिका स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) श्रमिकांच्या स्थलांतराचे परिणाम.
- (ii) सुरक्षित जाळेची गरज
- (iii) निर्गमन धोरण
- (iv) त्रिपक्षीय लवादाची भूमिका
- (v) भारतातील औद्योगिक कळहाची कारणे
- (vi) भारतातील श्रमिक आवर्तन कमी राहण्याची कारणे.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-106

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-106 : Co-operation Theory and Practice)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the nature and characteristics of Co-operation.

(ii) Explain the objectives and problems associated with Co-operative Audit System in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Describe the history and growth of Co-operative Movement in Germany, Japan and Great Britain.

(ii) Explain the progress and problems of Urban Co-operative Banks in Maharashtra.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*): [20]
- (i) Explain the role of NABARD in rural credit in India.
  - (ii) Evaluate the progress and problems of sugar industry in Maharashtra.
  - (iii) Explain the broad features of Societies Act, 1960
  - (iv) Explain the benefits of Co-operation.
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (i) Principles of Co-operation.
  - (ii) Problems of Co-operative Training.
  - (iii) Function of Co-operative Auditor
  - (iv) Recommendations of Vaidyanathan Committee Report
  - (v) International Co-operative Alliance.
  - (vi) Problems of state Co-operative Bank.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

(i) सहकाराचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

(ii) भारतातील सहकारी अंकेक्षण व्यवस्थेची उद्दिष्टे आणि व्यवस्थेची संबंधित समस्या स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाची उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

(i) जर्मनी, जपान आणि इंग्लंडमधील सहकारी चळवळीचा इतिहास आणि प्रगतीचे वर्णन करा.

(ii) महाराष्ट्रातील नागरी सहकारी बँकांची प्रगती आणि समस्यांचे स्पष्टीकरण करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) भारतातील ग्रामीण पतपुरवठ्यातील नाबार्डची भूमिका स्पष्ट करा.

(ii) महाराष्ट्रातील साखर उद्योगाच्या प्रगतीचे आणि समस्यांचे मुल्यमापन करा.

(iii) 1960 च्या सहकारी संस्था कायद्याची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

(iv) सहकाराची फायदे स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

(i) सहकाराची तत्वे.

(ii) सहकार प्रशिक्षणाच्या समस्या

(iii) लेखापरिक्षकांची कार्ये

(iv) वैद्यनाथन समितीच्या शिफारशी

(v) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघ

(vi) राज्य सहकारी बँकेच्या समस्या.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-107

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-107 : Mathematical Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point

(iv) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Attempt any *one* out of two of the following : [20]

(1) The cost and revenue functions of a commodity are given by :

$$C = \frac{x^2}{25} + 5x + 1000$$

$$R = 126.6x - 3x^2$$

If a tax ' t ' per unit is imposed, what will be the change in maximum profit; if C remains unchanged, find how much of ' t ' is passed on to the consumers. Find the effect on profit when $t = 6$.

P.T.O.

- (2) Given the cost function $C = 5x$ and the demand function $P = 29 - 4x$. Find the optimum price and quantity before a tax of one rupee per unit is imposed. Find the tax rate that will maximise tax revenue. What will be the tax revenue if an additional tax of Rs. 20 percent is imposed ?

2. Attempt any *one* out of two of the following : [20]

- (1) Find the unknown quantities in the following equations :

$$(a) \begin{bmatrix} 3 & x & w+3 \\ 4y & 2 & 5z \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 & 2w-1 & 2x-19 \\ 20 & 2 & z-12 \end{bmatrix}$$

$$(b) \begin{bmatrix} 3x & 4 \\ 2y+3 & z \\ 3w-2 & y \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 12+x & 4 \\ 11 & 3z-6 \\ 5w+7 & 4 \end{bmatrix}.$$

- (2) Show that for the Harrod model :

$$S_t = aY_t, I_t = (Y_t - Y_{t-1})$$

$$S_t = I_t, a, b > 0.$$

3. Attempt any *two* out of four of the following : [20]

- (1) A machine costing Rs. 4,000 will be fully depreciated after 20 years. Represent this by a linear depreciation function. What happens if there is salvage value of Rs. 1,000 ?

(2) Solve :

$$\begin{aligned}x_1 + 6x_2 - x_3 &= 10 \\2x_1 + 3x_2 + 3x_3 &= 17 \\3x_1 - 3x_2 - 2x_3 &= -19.\end{aligned}$$

(3) Prove that :

$$7^{2n} + 2^{3n-3} \times 3^{n-1}$$

is divisible by 25.

(4) Find the linear relation between x units of a product and its total cost C is given that for 500 units, $C = 600$ and for 1000 units $C = 9000$. Find the fixed cost (F) and variable cost (V), and the number of units that should be produced when profit is (a) 0, (b) 1000, (c) -600 , at the selling price of 10 per unit.

4. Attempt any *four* out of six of the following : [20]

(1) Show that :

$$\left[1 + \frac{1}{1!} + \frac{1}{2!} + \dots\dots\dots\right] \left[1 - \frac{1}{1!} + \frac{1}{2!} - \dots\dots\dots\right] = 1.$$

(2) Solve :

(1) $\lim_{x \rightarrow 2} (x^2 - 2x + 5)$

(2) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt{6-x} - \sqrt{6+x}}{x}$.

(3) Find the elasticity of supply if the supply function is given as :

$$q = 2p^2 + 3p + 1 \text{ when } p = 4.$$

(4) Find the total revenue at 18 units of output of a firm, if its marginal revenue is $10 - 2x + x^2$.

(5) Solve :

$$4x + 1 - 3(x - 1) = 7x - 2(1 - 3x).$$

(6) Let $2p + 3q = 54$ where p is the price and q is the quantity. Indicate the mathematical and meaningful domain and range of this function, when :

(1) Price is the independent variable.

(2) Quantity is the independent variable.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-108

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-108 : Demography)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain in detail the relationship between population and economic development.

(2) Critically evaluate the population trends in recent years in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain fully the demographic transition theory of population.

(2) What is meant by quality of population ? Discuss the factors affecting quality of population.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Write a brief note on the optimum theory of population.

P.T.O.

- (2) Discuss the nature of population explosion in the developing countries.
- (3) Explain the importance of women empowerment for economic development.
- (4) Explain in brief the Malthusian theory of population.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Meaning and nature of demography
- (2) Birth rate and death rate
- (3) Concept of Age pyramids
- (4) Human Development Index
- (5) Infant mortality rate
- (6) Population policy on Health.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) लोकसंख्या आणि आर्थिक विकास यांतील परस्परसंबंध सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) अलिकडील काळात भारताच्या लोकसंख्येतील प्रवृत्तींचे टीकात्मक परीक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) लोकसंख्या संक्रमणाच्या सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) लोकसंख्येची गुणवत्ता म्हणजे काय ? लोकसंख्येच्या गुणवत्तेवर परिणाम करणारे घटक कोणते ?

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा (कोणताही दोन) : [20]

- (1) लोकसंख्येच्या पर्याप्तता सिद्धांतावर थोडक्यात टीप लिहा.
- (2) विकसनशील देशांतील लोकसंख्या विस्फोटाच्या स्वरूपाची चर्चा करा.
- (3) आर्थिक विकासाकरिता स्त्रीसंबलीकरणाचे महत्व स्पष्ट करा.
- (4) माल्थसचा लोकसंख्या सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) लोकसंख्याशास्त्राचा अर्थ व स्वरूप
- (2) जन्मदर व मृत्यूदर
- (3) लोकसंख्येची वयोगट उतरंड रचना
- (4) मानव विकास निर्देशांक
- (5) अर्भकमृत्यूदर
- (6) आरोग्यविषयक लोकसंख्या धोरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-201

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-201 : Micro-Economic Analysis—II)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(i) What is Perfect Competition ? Explain equilibrium of the firm and industry under Perfect Competition.

(ii) What is Oligopoly ? Explain critically the Cournot's Model of Oligopoly.

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(i) Explain in detail Baumol's Model of Sales Revenue Maximization.

(ii) What is Monopolistic Competition ? Explain equilibrium of the firm and group under Monopolistic Competition.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (i) Explain the equilibrium under Discriminating Monopoly.
  - (ii) Explain the excess capacity under Monopolistic Competition.
  - (iii) Explain Modern Theory of Rent.
  - (iv) Explain Euler's Theorem.
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (i) Conditions of Pareto Optimality
  - (ii) Collective Bargaining
  - (iii) Risk and Uncertainty Theory of Profit
  - (iv) Features of Duopoly
  - (v) Selling Costs
  - (vi) Types of Price Discrimination.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.
- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - (iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.
  - (iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
  - (v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचा **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) पूर्ण स्पर्धा म्हणजे काय ? उत्पादनसंस्था आणि उद्योग यांचा पूर्ण स्पर्धेतील समतोल स्पष्ट करा.
  - (ii) अल्पविक्रेताधिकार म्हणजे काय ? कुर्नोच्या अल्पविक्रेताधिकार प्रतिमानाचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचा 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) बाऊमोलचे विक्री प्राप्ती महत्तमीकरण प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.
- (ii) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा म्हणजे काय ? मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील उत्पादनसंस्था आणि समूह यांचा समतोल स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) विभेदात्मक मक्तेदारीतील समतोल स्पष्ट करा.
- (ii) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील अतिरिक्त क्षमता स्पष्ट करा.
- (iii) खंडाचा आधुनिक सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (iv) युलरचे प्रमेय स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) परेतो पर्याप्ततेचे निकष
- (ii) सामुहिक सौदाशक्ती
- (iii) नफ्याचा धोका आणि अनिश्चितता सिद्धान्त
- (iv) द्विविक्रेताधिकाराची वैशिष्ट्ये
- (v) विक्री खर्च
- (vi) मूल्यभेदाचे प्रकार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-202

M.A. (Second Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(Paper EC-202 : Indian Public Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

- 1.** Answer any *one* of the following (in **500** words) : [20]
  - (1) What is Budget ? Explain the economic classification of Budget in India.
  - (2) Explain the trends in the revenues of the Central Government of India since 1991.

- 2.** Answer any *one* of the following (in **500** words) : [20]
  - (1) What is deficit financing ? Explain the trends in different types of deficits since 1991.
  - (2) What is Fiscal Policy ? Take a detailed review of Indian Fiscal Policy since 1991.

- 3.** Answer any *two* questions (in **250** words each) : [20]
  - (1) Explain the recommendations of Eleventh Finance Commission.

P.T.O.

- (2) Explain the Balanced Budget Multiplier.
- (3) Explain the objectives of Deficit Financing.
- (4) Explain the burden of public debt on Indian Economy.

4. Write short notes on any *four* (in **100** words each) : [20]

- (1) Components of Budget
- (2) Reforms in Direct taxes since 1991
- (3) Fiscal deficits
- (4) Objectives of monetary policy
- (5) Principles of federal finance
- (6) Horizontal Imbalance.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचा उत्तर लिहा (500 शब्दात) : [20]

- (1) अंदाजपत्रक म्हणजे काय ? भारतातील अंदाजपत्रकाचे आर्थिक वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- (2) 1991पासून भारताच्या केंद्रीय सरकारच्या महसुलातील बदलाचे स्पष्टीकरण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचा उत्तर लिहा (500 शब्दात) : [20]

- (1) तुटीचा अर्थभरणा म्हणजे काय ? 1991पासून तुटीच्या विविध प्रकारात झालेले बदल स्पष्ट करा.
- (2) राजकोषीय धोरण म्हणजे काय ? 1991पासून भारतीय राजकोषीय धोरणाचा सविस्तर आढावा घ्या.

3. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 250 शब्दात) : [20]

- (1) 11व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी स्पष्ट करा.
- (2) संतुलीत अंदाजपत्रक गुणक स्पष्ट करा.
- (3) तुटीच्या अर्थभरण्याची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- (4) भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील सार्वजनिक कर्जाचा भार स्पष्ट करा.

4. कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दात) : [20]

- (1) अंदाजपत्रकाचे घटक
- (2) 1991पासून प्रत्यक्ष करातील सुधारणा
- (3) वित्तीय तुट
- (4) चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्टे
- (5) संघीय वित्ताची तत्वे
- (6) समस्तरीय असमतोल.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-203

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

EC-203 : Indian Agriculture Problems and Policies

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the present policy of Ceiling on Land holdings.

(ii) Explain the causes of low efficiency of Agricultural Labour in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) State the recent export-import policy of Vegetables and Fruits.

(ii) Assess the effects of W.T.O. on Indian Agriculture.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain the recent Agricultural problems in India.

P.T.O.

- (ii) Examine the SEZ policy in India.
- (iii) State the recent changes in Export Policy of Flowers, Spices and Grain Crops.
- (iv) Explain the importance of Employment Guarantee Scheme.

4. Write short notes on any *four* : [20]

- (i) Agreement on Agriculture under WTO
- (ii) Problems of Agricultural exports
- (iii) Indian Agricultural Labour Policy
- (iv) Unemployment Problems
- (v) Agricultural Subsidies
- (vi) Agricultural problems in Maharashtra.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न 500 शब्दात सोडवा : [20]

- (i) कमाल जमिनधारणाविषयक सद्यस्थितीतील धोरण स्पष्ट करा.
- (ii) भारतातील शेतमजुरांच्या अल्पकार्यक्षमतेची कारणे स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न 500 शब्दात सोडवा : [20]

(i) भाजीपाला आणि फळे या संदर्भातील अलीकडील आयात-निर्यात धोरण सांगा.

(ii) जागतिक व्यापार संघटनेच्या भारतीय शेतीवरील परिणामांचे मूल्यमापन करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) भारतातील शेतीच्या अलीकडील समस्या स्पष्ट करा.

(ii) भारतातील विशेष आर्थिक क्षेत्र धोरणाचे परीक्षण करा.

(iii) फुले, मसाले आणि धान्य या संदर्भातील निर्यात धोरणातील अलीकडील बदल सांगा.

(iv) रोजगार हमी योजनेचे महत्व स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

(i) जागतिक व्यापार संघटनेचा शेतीविषयक करार

(ii) शेतीविषयक निर्यात धोरणाच्या समस्या

(iii) भारतीय शेतमजुर धोरण

(iv) बेकारीची समस्या

(v) शेतीविषयक अनुदाने

(vi) महाराष्ट्रातील शेतीच्या समस्या.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-204

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-204 : Industrial Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain in detail the industrial profit with various types of industries.

(2) Explain and critically evaluate Weber's theory of industrial location.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Write a detailed note on the various sources of industrial finance.

(2) Critically evaluate the Government Policy towards the foreign capital.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(1) Explain the concept and causes of industrial imbalance.

P.T.O.

- (2) What are the factors affecting productivity and capacity utilization ?
- (3) Give a brief outline of the Industrial Policies prior to 1991.
- (4) Write a note on the problems of small scale industries.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Need of the study of Industrial Economics.
- (2) Need for balanced regional development of industries.
- (3) Foreign Institutional Finance.
- (4) Problems of public sector industries.
- (5) Industrial Monopoly.
- (6) Role of MNCs in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) उद्योगांचे स्वरूप व विविध प्रकार सविस्तर सांगा.
- (2) वेबरच्या उद्योगांच्या स्थाननिश्चिती सिद्धांताचे स्पष्टीकरण व टीकात्मक परीक्षण लिहा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) औद्योगिक वित्ताच्या विविध भागांवर सविस्तर टीप लिहा.
  - (2) विदेशी भांडवलबाबत शासनाच्या धोरणाचे टीकात्मक स्पष्टीकरण द्या.
3. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) औद्योगिक असमतोल संकल्पना व त्याची कारणे स्पष्ट करा.
  - (2) उत्पादकता व क्षमता विनियोगावर परिणामकरणारे घटक कोणते ?
  - (3) 1991 पूर्वीच्या औद्योगिक धोरणांची थोडक्यात रूपरेषा लिहा.
  - (4) लघुउद्योगांच्या समस्यांवर टीपा लिहा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) औद्योगिक अर्थशास्त्राच्या अभ्यासाची आवश्यकता.
  - (2) उद्योगांच्या संतुलित प्रादेशिक विकासाची आवश्यकता.
  - (3) विदेशी संस्थात्मक गुंतवणूक.
  - (4) सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांच्या समस्या.
  - (5) औद्योगिक मक्तेदारी.
  - (6) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भारतातील भूमिका.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[4104]-205

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

EC-205 : Rural Development

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the scope and importance of rural development of India.

(2) Evaluate the “Swarn Jayanti Gram Swarozgar Yojana”.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is “Rural Unemployment” ? State in detail the causes and its remedies.

(2) What is “Green Revolution” ? Explain its achievements and failures in India.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (1) Explain the agrarian reforms in India.
- (2) State in detail the nature of rural economy.
- (3) Describe in detail the causes of rural indebtedness of India.
- (4) Give a brief outline of "Food for Works Programme".

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Tribal Development Programme;
- (2) Rural Industrialization;
- (3) Irrigation in India;
- (4) Structure of rural economy;
- (5) Training for Rural Youth and self-employment;
- (6) Rural Transport.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांपैकी कोणताही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतातील ग्रामीण विकासाची व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.
- (2) स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेचे मुल्यमापन करा.

2. खालील प्रश्नांपैकी कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) ग्रामीण बेरोजगारी म्हणजे काय ? ग्रामीण बेरोजगारीचे कारणे आणि त्यावरील उपाय सविस्तर सांगा.
- (2) हरित क्रांती म्हणजे काय ? भारतातील हरित क्रांतीचे यश आणि अपयश स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) भारतातील शेती सुधारणा स्पष्ट करा.
- (2) ग्रामीण अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप सविस्तर सांगा.
- (3) भारतातील ग्रामीण कर्जबाजारीपणाच्या कारणांचे सविस्तर वर्णन करा.
- (4) “कामासाठी धान्य कार्यक्रमा”चा थोडक्यात आढावा द्या.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) आदिवासी विकास कार्यक्रम;
- (2) ग्रामीण औद्योगिकीकरण;
- (3) भारतातील जलसिंचन;
- (4) ग्रामीण अर्थव्यवस्थेची संरचना;
- (5) ग्रामीण युवक आणि स्वयंरोजगार प्रशिक्षण (ट्रायसेम);
- (6) ग्रामीण वाहतूक व्यवस्था.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—2

Seat No.	
-------------	--

[4104]-206

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-206 : Computer Application in Economic Analysis)

(2008 PATTERN)

Time : 2½ Hours

Maximum Marks : 60

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Attempt any *one* of the following : [1×15=15]

(i) What is electronic transaction ? Explain the steps for Authentication and validation of Electronic transaction.

(ii) What is internet ? What are the different technical components required for Internet.

2. Attempt any *one* of the following (A σ B) : [1×15=15]

(A) (i) What is network ? Explain client server network. [8]

(ii) Explain C2B model with suitable example. [7]

Or

(B) (i) Explain the use of MS-Excel in economic analysis. [8]

(ii) What are the benefits of on-line Banking. [7]

P.T.O.

3. Attempt any *three* of the following : [3×5=15]

- (i) Explain the basic components of computer.
- (ii) “Network is used for Resource Sharing.” Comment.
- (iii) Explain digital signature used for authentication.
- (iv) What are the different types of menu in windows. Explain the taskbar.
- (v) What is Hardware, Software and Firmware ? Give *one* example of each.

4. Attempt any *three* of the following : [3×5=15]

- (i) Explain the steps for setting up a printer.
- (ii) Explain uses and impact of computer on Education, Business and Industry.
- (iii) What are the advantages of electronic trading ?
- (iv) What is the need for operating system ? Explain features provided by windows XP.
- (v) Explain any *two* applications from accessories group.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4+1

Seat No.	
-------------	--

[4104]-207

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-207 : Statistical Techniques)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Attempt any *one* out of two of the following : [20]

(1) Calculate the Karl Pearson's coefficient of correlation, the following data using 44 and 26 respectively as origin of X and Y :

X	Y
43	29
44	31
46	19
40	18

P.T.O.

44	19
42	27
45	27
42	29
38	41

- (2) Calculate five yearly weighted moving average with weights 1 2 2 2 1 from the following data :

Year	Sales (Rs. in lacs)
1997	5
1998	3
1999	7
2000	6
2001	4
2002	8
2003	9
2004	10
2005	8
2006	9
2007	9

2. Attempt any *one* of the following : [20]

(1) Given the following information :

	<i>x</i> (Rs.)	<i>y</i> (Rs.)
Arithmetic average	6	8
Standard deviation	5	40/3
Coefficient of correlation <i>x</i> and <i>y</i> = 8/15.		

Calculate :

(i) The regression coefficient *y* on *x*.

(ii) The regression equation *x* on *y*.

(iii) The most likely value of *y* when *x* = Rs. 100.

(2) From the following, construct index number of the group of four commodities :

Commodities	Base Year		Current Year	
	Price	Expenditure	Price	Expenditure
A	2	40	5	75
B	4	16	8	40
C	1	10	2	24
D	5	25	10	60

3. Attempt any *two* of the following : [20]

- (1) The 500 items from a factory are examined and found to be 2% defective. 800 similar items from second factory are found to have only 1.5% defective. Can it reasonably be concluded that the product of the first factory are inferior to those of second ?

Given : ($|Z|=1.645$)

- (2) A problem in Business Statistics is given to four students A, B, C and D. Their respective chances of solving it are $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{5}$ and $\frac{1}{6}$. What is the probability that the problem will be solved by any *two* of them.
- (3) Explain fully scatter diagram, with its advantages and disadvantages.
- (4) Draw the histogram and frequency polygon for the following distribution. Also calculate the arithmetic mean and median :

x	f
5	18
6	15
7	34
8	47
9	68
10	90
11	80
12	62
13	35
14	27
15	11

4. Attempt any *four* of the following : [20]

- (1) Write the normal equations corresponding to the regression lines :

$$x_3 = b_{3.12} + b_{31.21}x_1 + b_{32.1}x_2$$

- (2) If 3 balls are distributed to 4 cells, numbered as 1, 2, 3, 4. Find the probability that each cell numbered 1, 2, 3 will contain exactly one ball.
- (3) If 10% of bolts produced by a machine are defective; calculate the probability that out of a sample selected at random, of 7 bolts, not more than one bolt will be defective.
- (4) A large number of measurement is normally distributed with a mean of 65.5" and S.D. of 6.2". Find the percentage of measurement that fall between 54.8 and 68.8.
- (5) Write the principles and steps of sampling.
- (6) Write a note on Errors in Hypothesis testing.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[4104]-208

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-208 : Community Development and Planning)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain population and social policy in Indian context.

(2) Critically evaluate different theories of underdevelopment.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically evaluate the role of state by means of public sector in economic development with reference to planning in India.

(2) Critically explain the relationship between social investment and economic growth.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (1) Explain *two* case-studies of development from India.
- (2) Describe the relationship between planning and aid.
- (3) Write in detail the concept of asset vulnerability framework.
- (4) Explain the relationship between social development and environment.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Basic human needs;
- (2) Social capital;
- (3) Foundations of social theory;
- (4) Redistribution with growth;
- (5) Overseas development assistance and social planning
- (6) Religious values and beliefs.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचा उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारताच्या संदर्भात लोकसंख्या आणि सामाजिक धोरण स्पष्ट करा.
- (2) अल्पविकासाच्या विविध सिद्धांतांचे टिकात्मक मुल्यमापन करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतीय नियोजनाच्या संदर्भात सार्वजनिक सेवांच्या सहाय्याने आर्थिक विकासातील शासनाच्या भूमिकेचे टिकात्मक मुल्यमापन करा.
- (2) सामाजिक गुंतवणूक आणि आर्थिक वृद्धी यांच्यातील परस्पर संबंधाचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) भारताच्या विकासातील **दोन** प्रकारच्या व्यष्टी अध्ययन स्पष्ट करा.
- (2) नियोजन आणि मदत यांच्यातील परस्पर संबंधाचे वर्णन करा.
- (3) मालमत्ता भेदनीयता चौकट ही संकल्पना सविस्तर लिहा.
- (4) सामाजिक विकास आणि पर्यावरण यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही **चार**वर टिपा लिहा : [20]

- (1) मानवाच्या मुलभूत गरजा;
- (2) सामाजिक भांडवल;
- (3) पायाभूत सामाजिक सिद्धांत;
- (4) वृद्धीचे पुनर्वाटप;
- (5) परकिय मदत आणि सामाजिक नियोजन;
- (6) धार्मीक मुल्य आणि श्रद्धा.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-301

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-301 : Macro-Economic Analysis—I)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain different forms of national income accounting.

(2) Explain the circular flow of income in an economy.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the Keynesian psychological law of consumption. What are its implications ?

(2) Explain the classical approach to demand for money.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the life cycle hypothesis in consumption.

P.T.O.

- (2) Explain the process of investment multiplier.
- (3) Explain Keynesian liquidity preference theory.
- (4) Explain the factors affecting marginal efficiency of capital.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) High powered money
- (2) Income consumption relationship
- (3) RBI's approach to money supply
- (4) Liquidity trap
- (5) LM curve
- (6) Consumption function.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.

1. खालील प्रश्नापैकी कोणताही **एकाचे 500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्याच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
- (2) अर्थव्यवस्थेतील राष्ट्रीय उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नाची कोणताही **एक उत्तर 500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) केन्सचा उपभोगाचा मानसशास्त्रीय सिद्धांत स्पष्ट करून त्यावरील मर्यादा कोणत्या ते सांगा.
- (2) पैशाच्या मागणीचा सनातन दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) उपभोगातील जीवनचक्र गृहितक स्पष्ट करा.
- (2) गुंतवणूक गुणक प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- (3) केन्सचा रोखता पसंती सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (4) भांडवलाच्या सीमांत लाभक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (1) उच्च शक्ती पैसा
- (2) उत्पन्न उपभोग संबंध
- (3) पैशाच्या पुरवठ्याविषयीचा रिझर्व्ह बँकेचा दृष्टिकोन
- (4) रोखता सापळा
- (5) एलएम (LM) वक्र
- (6) उपभोग फलन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-302

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-302 : Economics of Growth)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is economic growth ? Explain the factors affecting on economic growth.

(2) Critically explain the Ricardian theory of Economic Development of capitalist economy.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the Harrod and Domar model for economic development.

(2) Critically examine the Schumpeter's theory of economic growth in the development of capitalist economy.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the economic growth model of Kaldor.

P.T.O.

- (2) Explain Solow and Meade Neo-Classical growth models.
- (3) Explain the theory of social change.
- (4) Explain the structural analysis of development.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Intellectual capital
- (2) Education and Research
- (3) Adam Smith's naturalism
- (4) Surplus value and profit
- (5) Embodied and disembodied technical progress
- (6) John Robinson's growth model.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) आर्थिक वृद्धी म्हणजे काय ? आर्थिक वृद्धीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- (2) डेव्हिड रिकार्डो यांच्या भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेच्या विकास सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) आर्थिक विकासाचे हैरॉड व डोमर प्रतिमान स्पष्ट करा.
- (2) शंपीटरच्या भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत आर्थिक वृद्धी सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]

- (1) कॅलडारचे आर्थिक वृद्धीचे प्रतिमान स्पष्ट करा.
- (2) सोलो व मीड यांचे नवसनातनवादी वृद्धी प्रतिमान स्पष्ट करा.
- (3) सामाजिक बदलाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (4) विकासाचे संरचनात्मक विश्लेषण स्पष्ट करा.

4. प्रत्येकी **100** शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]

- (1) बौद्धिक भांडवल
- (2) शिक्षण आणि संशोधन
- (3) अॅडम स्मिथचा निसर्गवाद
- (4) आधिक्य मुल्य व नफा
- (5) अंगीभूत व न-अंगीभूत तांत्रिक प्रगती
- (6) जॉन रॉबिन्सन यांचे वृद्धी प्रतिमान.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-303

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

EC-303(A) : Research Methodology

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is Research ? Explain the nature, importance and utility of Social Science Research.

(ii) Discuss the stages of Report Writing.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the stages involved in Research Design.

(ii) What are the difficulties in Social Science Research ?

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain various types of sampling.

(ii) Explain the characteristics of good questionnaire.

(iii) Explain the statistical methods used in research.

(iv) What are the primary and secondary sources of data collection ?

P.T.O.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (i) Size of sample
- (ii) Case study method
- (iii) Types of Correlation
- (iv) Measures of Central Tendency
- (v) Hypothesis Testing
- (vi) Dispersion.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचा उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

(i) संशोधन म्हणजे काय ? सामाजिक शास्त्रातील संशोधनाचे स्वरूप, महत्त्व व उपयुक्तता स्पष्ट करा.

(ii) अहवाल लेखनाच्या विविध पायऱ्यांची चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचा उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

(i) संशोधन आराखड्यातील टप्प्यांचे स्पष्टीकरण करा.

(ii) समाजशास्त्रांच्या संशोधनातील अडचणी कोणत्या ?

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन): [20]
- (i) नमुना निवडीच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
  - (ii) उत्कृष्ट प्रश्नावलीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
  - (iii) संशोधनात वापरल्या जाणाऱ्या सांख्यिकीय पद्धती स्पष्ट करा.
  - (iv) माहिती संकलनाचे प्राथमिक व दुय्यम स्रोत विशद करा.
4. खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा (कोणतेही चार): [20]
- (i) नमुन्याचा आकार
  - (ii) विशिष्टाभ्यास पद्धती
  - (iii) सहसंबंधाचे प्रकार
  - (iv) केंद्रीय प्रवृत्तीची मापके
  - (v) गृहीतकृत्याची पडताळणी
  - (vi) विचलन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-304

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

EC-303 (B) : Econometrics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of calculator is allowed.

1. Answer any *one* of the following questions : [20]

(i) The following data shows inflation rate (Wp_i) and percent fiscal deficit with respect to GDP for different years :

Wp_i	% FD/GDP
8.2	8.1
7.5	7.8
7.5	7.9
10.3	8.4
13.5	5.9
10.0	5.7
8.3	7.7
10.9	6.1

P.T.O.

Find the regression line of Wp_i on % FD/GDP and hence estimate Wp_i when % FD/GDP is 7%. Also interpret the coefficients in the equation.

- (ii) Obtain the reduced form equations for the following Keynesian model of income determination. Also comment about the identifiability of these equations :

$$\text{Consumption function : } C_t = \beta_0 + \beta_1 y_t + u_t, \quad 0 < \beta_1 < 1$$

Income identity :

where C (consumption) and Y (income) are the endogenous variables and I (investment expenditure) is an exogenous variable.

- 2.** Answer any *one* of the following questions : [20]

- (i) Write a detailed note on heteroscedasticity.
(ii) Find the autocorrelation coefficient for the following series :

$$Y : 22, 25, 25, 24, 26, 25, 26, 27, 27, 27$$

- 3.** Answer any *two* of the following questions : [20]

- (i) Explain Logit and Tobit models.
(ii) Write a note on dummy variable.

(iii) Explain what do you mean by stationary and non-stationary time series. State their types.

(iv) Explain consequences of using OLS estimators in presence of autocorrelation and state remedies for the same.

4. Answer any *four* of the following questions : [20]

(i) State the sources of multicollinearity in the regression model.

(ii) Explain multiple correlation coefficient and partial correlation coefficient.

(iii) Explain properties of least square estimators in linear regression model.

(iv) State the *two* rules of identification in simultaneous equations model.

(v) Explain vector Auto-regression.

(vi) State properties of integrated time series.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-305

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-304 : Banking and Financial Institutions)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the structure of financial system in India.

(2) Discuss the banking reforms in India after 1991.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the functions and working of Industrial Finance Corporation of India.

(2) State and explain the functions and working of International Monetary Fund.

3. Answer the following questions in **250** words (any *two*) : [20]

(1) Explain the functions of World Bank.

P.T.O.

- (2) Explain in detail the role of State Bank of India.
- (3) Explain equilibrium in financial markets.
- (4) Discuss the main characteristics of Non-Banking Financial Institutions.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Euro-currency market
- (2) Mutual funds
- (3) Objectives of the Monetary Policy
- (4) State Financial Corporations
- (5) Indicators of Financial Development.
- (6) Performance of Co-operative Banks.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे मुद्देसूद आणि नेमकी असावीत.

(iv) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतीय वित्तीय प्रणालीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- (2) 1991नंतरच्या काळातील भारतातील बँकविषयक सुधारणांची चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतीय औद्योगिक वित्त महामंडळाची (IFCI) कार्ये व कामगिरी स्पष्ट करा.
- (2) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची (IMF) कार्ये व कामगिरी सांगा व स्पष्ट करा.

3. कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) जागतिक बँकेची कार्ये विशद करा.
- (2) भारतीय स्टेट बँकेची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.
- (3) वित्तीय बाजारातील समतोल स्पष्ट करा.
- (4) बँकेतर वित्तीय संस्थांच्या मुख्य वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणताही चार) : [20]

- (1) युरोपियन बाजार
- (2) परस्पर निधी
- (3) चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्टे
- (4) राज्य वित्त महामंडळे
- (5) वित्तीय विकासाचे निर्देशक
- (6) सहकारी बँकाची कामगिरी.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-306

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-305 : Welfare Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) What is Pareto optimality ? Explain briefly the conditions of Pareto optimality.
  - (2) State Marshallian concept of Consumer's surplus and explain the measurement and criticism of Marshallian consumer's surplus.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) Point out in detail the divergence between private and social cost.
  - (2) Explain Kaldor and Hicks' contribution in Welfare Economics.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
  - (1) What are the external economies and diseconomies of production ?

P.T.O.

- (2) Explain 'Samuelson's utility possibility curve'.
- (3) Explain the cost benefit analysis.
- (4) Explain Benthamine approach to aggregate welfare.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Arrow's impossibility theorem
- (2) Top level optimum
- (3) Non-market interdependence
- (4) Principle of compensation
- (5) Problems of Public goods
- (6) Issues in Income Distribution.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) पॅरेटोची इष्टतमता म्हणजे काय ? पॅरेटोच्या इष्टतमतेच्या अटी थोडक्यात स्पष्ट करा.
- (2) मार्शलची उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याची संकल्पना सांगा व मार्शलच्या उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याचे मोजमाप व टिकात्मक परिक्षण स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) खाजगी खर्च व सामाजिक खर्च यातील फरक स्पष्ट करा.
- (2) कल्याणकारी अर्थशास्त्रातील कॅलडॉर व हिक्स यांचे योगदान विशद करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) उत्पादनाच्या बाह्य बचती व अबचती कोणत्या ?
- (2) सॅम्युलसनचा उपयोगिता शक्यता वक्र स्पष्ट करा.
- (3) खर्च लाभ विश्लेषण स्पष्ट करा.
- (4) बेन्थॅमिनचा समग्र कल्याणाचा दृष्टीकोन विशद करा.

4. प्रत्येकावर 100 शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) अॅरोचे अशक्यता प्रमेय
- (2) इष्टतमाचा उच्चस्तर
- (3) अबाजारातील परस्परावलंबित्व
- (4) भरपाईचे तत्व
- (5) सार्वजनिक वस्तूच्या समस्या
- (6) उत्पन्न विभाजनातील समस्या.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-307

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-306 : Economics of Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) What is efficient market hypothesis ? Explain the forms of efficient market hypothesis.
  - (2) State and explain the mechanics of future market.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) Classify the securities and explain its general characteristics.
  - (2) Explain in detail the components and working of the stock market.

3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any *two*) : [20]
  - (1) Explain the mechanics of commodity future.

P.T.O.

- (2) Explain the types of swaps.
- (3) State and explain the financial sector participants.
- (4) Explain the functions of SEBI.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Types of derivatives
- (2) Arbitrage
- (3) Concept of cash flows
- (4) Stock options
- (5) Speculators
- (6) Corporate securities.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) कार्यक्षम बाजार गृहीतक म्हणजे काय ? कार्यक्षम बाजार गृहीतकाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (2) भविष्य बाजाराची यंत्रणा सांगा व स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) प्रतीभूतीचे वर्गीकरण करा आणि प्रतिभूतीची सर्वसाधारण वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (2) शेअर बाजारातील घटक आणि त्याचे कार्य सविस्तर स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) वस्तू बाजार यंत्रणा सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) अदला-बदलचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (3) वित्तीय क्षेत्रातील सहभागी सांगा व स्पष्ट करा.
- (4) 'सेबी'ची कार्ये स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (1) विकलनाचे प्रकार
- (2) मूल्यांतर पणन
- (3) रोख प्रवाह संकल्पना
- (4) रोखे विकल्प
- (5) सट्टेबाज
- (6) कंपनी प्रतिभूती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-308

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-307 : Economics of Environment)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw a neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) What is environment ? Explain the types of environment.

(2) Explain in detail the New Model of Pollution Control.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Explain the effects of macro policy on environment.

(2) Discuss the Environmental Laws and their implementations.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Discuss the need for environmental education in India.

(2) What is pollution ? Explain the instruments used for controlling water and air pollution in India.

P.T.O.

- (3) Discuss the Grass-root movements for Environment Education.
- (4) Elaborate the co-relation between environmental development and sustainable development.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Environmental externalities
- (2) Valuation methods
- (3) Sustainable development
- (4) Social forestry
- (5) Human capital
- (6) Environment values.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

- (1) पर्यावरण म्हणजे काय ? पर्यावरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (2) प्रदुषण नियंत्रणाचे नवीन प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

- (1) समग्र धोरणाचे पर्यावरणावरील परिणाम स्पष्ट करा.
- (2) पर्यावरण कायदे आणि त्यांची अंमलबजावणी बाबत चर्चा करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणत्याही दोन) : [20]

- (1) भारतातील पर्यावरण शिक्षण आवश्यकतेची चर्चा करा.
- (2) प्रदूषण म्हणजे काय ? भारतात हवा आणि जल-प्रदूषण नियंत्रणासाठी वापरण्यात येणारे साधने स्पष्ट करा.
- (3) “पर्यावरण शिक्षणासाठी तळागाळातील चळवळ”—चर्चा करा.
- (4) पर्यावरण विकास आणि शाश्वत विकास यातील सहसंबंध विशद करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दात) (कोणतेही चार) : [20]

- (1) पर्यावरण बाह्यता
- (2) मूल्यमापन पद्धती
- (3) शाश्वत विकास
- (4) सामाजिक वनीकरण
- (5) मानवी भांडवल
- (6) पर्यावरण मूल्ये.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-401

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-401 : Macro-Economic Analysis—II)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the extension of IS-LM model with government sector.

(ii) Explain Schumpeter's theory of business cycle.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Describe the policies to control inflation.

(ii) Explain the natural rate of unemployment hypothesis.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (i) Explain the short run and long run Philips curve analysis.
  - (ii) Explain the relative effectiveness of monetary and fiscal policy with the IS-LM curve.
  - (iii) Explain Friedman's modern quantity theory of money.
  - (iv) Explain Tobin's modified Philips curve.
4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]
- (i) Keynesian theory of interest
  - (ii) Patinkin's real balance effect
  - (iii) Monetarists approach to inflation
  - (iv) Goodwin's model of trade cycle
  - (v) Fiscal policy
  - (vi) Classical approach to inflation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावी.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

(i) IS-LM प्रतिमानाचा शासकिय क्षेत्राशी विस्तार स्पष्ट करा.

(ii) शुम्पिटर यांचा व्यापार चक्र सिद्धांत स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न 500 शब्दांत सोडवा : [20]
- (i) चलन अतिवृद्धी नियंत्रणाची धोरणे स्पष्ट करा.
- (ii) बेकारीच्या नैसर्गिक दराचे गृहितक स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) अल्पकालीन व दीर्घकालीन फिलिप्स वक्राचे विश्लेषण करा.
- (ii) IS-LM वक्राच्या सहाय्याने चलनविषयक व राज्यकोषीय धोरणाची सापेक्ष परिणामकारकता स्पष्ट करा.
- (iii) फ्रिडमनचा आधुनिक चलन संख्यामान सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (iv) टॉबिनचा सुधारित फिलिप्स वक्र स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) (प्रत्येकी 100 शब्दात) : [20]
- (i) केन्सचा व्याजाचा सिद्धांत
- (ii) पॅटिनकिन यांचा वास्तव शिल्लक परिणाम
- (iii) मुद्रावाद्यांचा चलनवाढ दृष्टिकोन
- (iv) गुडविनचे व्यापारचक्र प्रतिमान
- (v) राजकोषीय धोरण
- (vi) चलन अतिवृद्धीचा परंपरागत दृष्टिकोन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-402

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-402 : Economics of Development)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the International trade as an engine of economic growth.

(2) Explain the role of agriculture in economic development.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain in detail the role of Monetary Policy in developing countries.

(2) Explain the critical minimum effort thesis.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the role of Foreign Direct Investment in economic development.

(2) Explain the Myrdal theory of International Trade.

P.T.O.

- (3) Explain the Big Push theory of economic development.
- (4) Explain the ways and problems of Human Resource Development.

4. Write short notes on **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Absolute and relative poverty
- (2) Burden of Borrowing
- (3) Globalisation and agricultural growth
- (4) Balanced and unbalanced growth
- (5) Dynamic gains from trade
- (6) Importance of infrastructure.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचा उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) आंतरराष्ट्रीय व्यापार हे आर्थिक वृद्धीचे इंजीन आहे हे सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) आर्थिक विकासात शेतीची भूमिका विशद करा.

2. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचा उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) विकसनशील देशांत चलनविषयक धोरणाची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) किमान निर्णायक प्रयत्न सिद्धांत स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) आर्थिक विकासात परकीय थेट गुंतवणुकीचे महत्व स्पष्ट करा.
- (2) मिडॉल यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (3) आर्थिक विकासाचा जोराचा धक्का सिद्धांत विशद करा.
- (4) मानवी संसाधन विकासाचे मार्ग व समस्या स्पष्ट करा.

4. प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) निरपेक्ष व सापेक्ष दारिद्र्य
- (2) कर्जाचा भार
- (3) जागतिकीकरण व कृषी वृद्धी
- (4) संतुलित व असंतुलित वृद्धी
- (5) व्यापारापासुनचे गतिशील लाभ.
- (6) मुलभूत संसाधनाचे (सुविधांचे) महत्व.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4104]-403

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

EC-403 : International Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Distinguish between 'absolute and comparative' advantage. Show how all trading nations could gain from trade. You may use a model of two countries and two commodities to illustrate gains from trade.

(ii) Discuss international trade equilibrium when there are increasing returns to scale in production.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Haberler has argued that the terms of trade should be optimized rather than maximized. Do you agree with his view ? Give reasons.

P.T.O.

(ii) Comment on recent changes in India's Foreign Trade Policies. State its effects on India's Balance of Payments since 1991.

3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain the policies of MNCs that deteriorates the advantages of underdeveloped countries from trade.

(ii) Comment on merits of flexible rate of exchange.

(iii) Describe the effects of non-tariff barriers on terms of trade.

(iv) Discuss briefly the Stolper-Samuelson theorem.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

(i) Intra-Industry Trade

(ii) Linder Theory of International Trade

(iii) Terms of Trade and Underdeveloped countries

(iv) Recent export promotion policies in India

(v) Effects of deficit in balance of payments

(vi) Achievements of I.M.F.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

(i) निरपेक्ष व सापेक्ष लाभ यामधील फरक सांगा. आंतरराष्ट्रीय व्यापारापासून सर्व देशांना लाभ कसा होतो ते दाखवा. व्यापारापासूनचे लाभ स्पष्ट करण्यासाठी तुम्ही दोन देश व दोन वस्तू प्रतिमानाचा वापर करू शकता.

(ii) उत्पादनाच्या वाढत्या उत्पादन प्रतिफलाच्या स्थितीत आंतरराष्ट्रीय व्यापार समतोलाची चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

(i) व्यापारशर्तीचे महत्तमीकरणापेक्षा पर्याप्तीकरण झाले पाहिजे असा हॅबर्लरने युक्तीवाद केला. आपण त्यांच्या दृष्टीकोनाशी सहमत आहात काय ? कारणे द्या.

(ii) भारताच्या अलीकडच्या काळातील परकिय व्यापार धोरणातील बदलांवर भाष्य करा. 1991 पासून त्यांचा भारताच्या व्यवहारतोलवरील परिणाम सांगा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) अल्पविकसित देशाचे व्यापारापासूनचे लाभ कमी करणारी बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची धोरणे स्पष्ट करा.
  - (ii) लवचिक विनिमयदराच्या गुणांवर भाष्य करा.
  - (iii) जकातेतर अडथळांचा व्यापारशर्तीवरील परिणामांचे वर्णन करा.
  - (iv) स्टॉलपर-सॅम्युअलसन प्रतिमानाची थोडक्यात चर्चा करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) आंतर-उद्योग व्यापार
  - (ii) लिंडरचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत
  - (iii) अल्पविकसित देश व व्यापारशर्ती
  - (iv) अलीकडच्या काळातील भारतातील निर्यात प्रोत्साहन धोरणे
  - (v) व्यवहार तोलातील तुटीचे परिणाम
  - (vi) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची फलिते.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[4104]-404

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2012

ECONOMICS

(EC-405 : History of Modern Economic Analysis)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain IS-LM model by Hicks. How is it relevant with Modern Economics ?

(2) Critically explain Modigliani's model of Limit Pricing.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain Amartya Sen's thoughts on Welfare Economics. How are they different from Pareto's Welfare Economics ?

(2) Explain the contribution in the theory of value by Samuelson.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (1) State the theory of price by Milton-Friedman.
  - (2) Explain the assumptions of Ohlin's theory of International Trade.
  - (3) "Myrdal is regarded as the Adam Smith of poverty." Comment.
  - (4) Why the Quantity Theory of Money has been called as 'old wine in new bottle' ?
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (1) Friedman's Monetarism;
  - (2) Permanent Income Theory;
  - (3) Meade's approach to general equilibrium of production and consumption;
  - (4) Revealed preference;
  - (5) Portfolio Theory of James Tobin.
  - (6) General Equilibrium Theory of Kenneth Arrow.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचा उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) हिक्स यांचे IS-LM प्रतिमान स्पष्ट करा. आधुनिक अर्थशास्त्राशी ते कसे संबंधीत आहे ?
  - (2) मोदिग्लिआनी यांच्या मर्यादित किंमत-निश्चिती प्रतिमानाचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- (1) अमर्त्य सेन यांचे कल्याणकारी अर्थशास्त्राचे विचार स्पष्ट करा. परेटो यांच्या कल्याणकारी अर्थशास्त्रापेक्षा ते कसे भिन्न आहेत ?
- (2) सॅम्युलसन यांचे मूल्यसिद्धांतातील योगदान स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) मिल्टन-फ्रिडमन यांचा किंमत सिद्धांत सांगा.
- (2) ओहलिन यांच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या सिद्धांताची गृहीते स्पष्ट करा.
- (3) “मिर्डाल यांना दारिद्र्याचे अँडमस्मिथ असे संबोधतात.” भाष्य करा.
- (4) चलनसंख्यामान सिद्धांतास ‘नवीन बाटलीमध्ये जुनी दारू’ असे का म्हटले जाते?
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) फ्रिडमन यांचा मुद्रावाद;
- (2) स्थायी उत्पन्न सिद्धांत
- (3) मेडे यांचा उत्पादन व उपभोग याबाबतचा सर्वसाधारण समतोलाबाबतचा दृष्टिकोण.
- (4) प्रकटी प्रसंती
- (5) जेम्स टॉबिन यांचा रोखा संग्रहण सिद्धांत
- (6) केनेथ अँरो यांचा सर्वसाधारण संतुलन सिद्धांत.